

Asia: VN/463/2021

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta lastensuojelulain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

1. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden asiakasmitoitus 35 lasta/sosiaalityöntekijä vuoden 2022 alusta ja 30 lasta/sosiaalityöntekijä vuoden 2023 alusta. (13 b §). Mitä vaikutuksia näette ehdotuksella olevan?

Ehdotus on hyvä. Tällöin sosiaalityöntekijällä on aidosti aikaa paneutua lapsen asioihin ja tapaamaan lasta. Tämä myös lisää työhyvinvointia ja pysyvyyttä tehtävissä, joissa luottamus ja hyvä vuorovaikutus sekä pitkokestoinen asiakassuhde ovat olennaisen tärkeitä lapsen ja lapsen edun kannalta.

2. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi lastensuojeluviranomaisen kansainvälisestä toimivallasta (17 §), lastensuojelun järjestämis- ja kustannusvastuusta kansainvälisissä tilanteissa (17 a §) sekä lastensuojelun tarpeen arvioinnista ulkomailla (17 b §). Selkiyttääkö sääntely rajat ylittäviä tilanteita?

Kyllä selkiinnyttää.

3. Esityksessä ehdotetaan säädettävän lapsen sosiaalihuollon asian vireille tulosta ja lapsen palvelutarpeen arvioinnista (26 §). Onko ehdotettu sääntely selkeä?

Kyllä on selkeä.

4. Esityksessä ehdotetaan säädettävän tehostetusta avohuollon tukitoimesta (37 b §). Mikä on näkemyksenne sääntelyn selkeydestä suhteessa muihin lastensuojelun avohuollon palveluihin?

Mielestämme 37b§ jää epäselväksi. Millä tavoin nyt säädettäväksi ehdotettu tehostettu avohuollon tukitoimi olisi erilaista tai tuottaisi enemmän tukea verrattuna pykälässä 36 mainittuihin erilaisiin tukitoimiin? Voisiko pykälän 36 tukitoimien intensiteettiä varioimalla saavuttaa yhtä tehokkaita ja intensiivisiä tukitoimia?

5. Onko esityksessä ehdotettu 49 a §:n 2 momentin c-kohdan päihdehoidon vieroitushoidon ja kuntoutuksen sekä sijaishuollon integroitua palvelu ja sitä koskeva päätöksenteko (49 b §) sääntelyltään selkeä ja toteutettavissa käytännössä?

Päätöksenteko on sääntelyltään selkeä. Käytännössä se kuitenkin vaatii päätöksentekijältä ja lausuntojen valmistelijoilta paljon työtä lyhyellä aikavälillä. Huolena on, että vieroitushoidon päätöksiä jää tekemättä tai aloitus viivästyy.

6. Esityksessä ehdotetaan erityisen huolenpidon palvelun tuottamisen keskittämistä julkisen sektorin toimijoille (60 d §). Muutokseen esitetään pitkää siirtymäaikaa vuoteen 2026 asti. Mitä käytännön vaikutuksia näette ehdotuksilla olevan?

Erityisen huolenpidon paikkojen keskittäminen julkiselle sektorille on hyvä päätös. Huolenaiheena on paikkojen riittävyys ylimenokautena ja sen jälkeen. Lisäksi huolenaiheena on, miten nuoremmille kuin teini-ikäisille kyetään tarjoamaan erityistä huolenpitoa. Koulukodit tarjoavat paikkoja pääasiassa 14-vuotiaille ja sitä vanhemmille, mutta tarvetta on myös nuoremmille. Onko tarkoitus, että yksittäiset kunnat vastaavat valtakunnalliseen tarpeeseen? Miten menetellään niiden lasten kohdalla, joille omaan kuntaan jääminen on hoidon vaikuttavuuden näkökulmasta poissuljettu vaihtoehto?

7. Esityksessä ehdotetaan vähimmäishenkilöstömitoituksia vaativan sijaishuollon ja erityisen huolenpidon palveluihin (59 a §). Mitoitukset porrastetaan vuosille 2022–2026, täysimääräisinä mitoitukset tulisivat voimaan vuonna 2026. Mitä käytännön vaikutuksia näette ehdotuksella olevan?

Ehdotus on työn vaikuttavuuden näkökulmasta erinomainen. Haasteena palveluntuottajien näkökulmasta on puitesopimukset, jotka sitovat hinnat pitkiksi ajoiksi ja tekevät ennakoivan siirtymän mahdottomaksi. Kunnat ovat puitesopimuksissa määritelleet hinnankorotusten määrät indeksikorotuksiin, ellei kyseessä ole uusi yksikkö. Lisäksi on suuri huoli sekä tehtäviin sopivasti koulutetun että riittävän henkilöstön saatavuudesta.

8. Esityksessä ehdotetaan uutta säännöstä kiinnipitämisestä lapsen laitoksesta poistumisen estämiseksi (68 a §). Onko sääntely riittävän selkeä ja millaisia käytännön vaikutuksia näette ehdotuksella olevan?

Ehdotus on hyvä ja omalta osaltaan tukee liikkumisvapaudenrajoituksen aikaista toimintaa nuoren kanssa

9. Esityksessä ehdotetaan muutettavan luvatta laitoksesta poistuneen lapsen palauttamista koskevaa nykyistä säännöstä (69 a §) siten, että siinä säädetty kiinniottaminen mahdollistaa poliisille toimivallan lapsen kiinniottamiseksi virka-apuna. Poliisin virka-avun antamisesta säädetään tarkemmin uudessa 69 b §:ssä. Onko ehdotettujen 69 a § ja 69 b § sääntely riittävän selkeä ja millaisia käytännön vaikutuksia näette ehdotuksilla olevan?

On riittävän selkeä ja selkiinnyttää lastensuojelun työntekijöiden ja poliisin välistä yhteistyötä.

10. Esitys sisältää muutoksia työryhmän ehdotuksiin päihdehoidon vieroitushoidon ja kuntoutuksen sekä erityisen huolenpidon jakson aikana tehtävistä rajoitustoimenpiteistä ja yhteydenpidon erityisestä rajoittamisesta (71 § ja 72 §). Millaisia vaikutuksia ehdotetuilla muutoksilla näette olevan lapsen päihdehoidon vieroitushoidon ja kuntoutuksen sekä erityisen huolenpidon jakson toteuttamiseen?

Ehdotus selkiinnyttää ja parantaa nykytilannetta, sekä antaa vahvempia keinoja puuttua lapsen itselleen vahingolliseen käytökseen. Samalla keinot turvaavat paitsi lapsen ja muiden lasten myös henkilökunnan turvallisuutta. Nämä keinot myös mahdollistavat paremmin päihdehoidon vieroitushoidon, kuntoutuksen ja erityisen huolenpidon tarkoituksen toteutumisen.

11. Vapaamuotoiset huomiot edellä mainittuihin säännöksiin:

Huomiona se, että 71§ ja 72§ keinovalikko olisi vastaanottoyksiköissä sekä vaativan laitoshoidon muissakin yksiköissä osalle asiakkaista ajoittain tarpeen. Perusyksiköiden mitoitukseen olisi myös toivottavaa ottaa lailla kantaa.

Hyytinen Riitta
Pelastakaa Lapset ry